

Länsstyrelsen
Örebro län

Marie Jonsson
Direkt: 019-19 39 52
marie.jonsson@t.lst.se

SKÖTSELPLAN
2006-12-18

Dnr: 5114-19224-2006

Skötselplan för naturreservatet Norrängenbeståndet i Hallsbergs kommun

Reservatet saknar tidigare skötselplan.

Skötselplanen upprättad 2006 av Marie Jonsson. Fastställd av Länsstyrelsen genom beslut av enhetschef Magnus Eklund 2006-12-18

1. Syfte

Något syfte med naturreservatet Norrängenbeståndet anges inte i beslutet från 1934. Ett syfte bör anges i ett nytt reservatsbeslut senast 2010.

Förslag på syfte: Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara ett naturskogsartat barrskogsbestånd som utvecklas mot urskog.

2. Administrativa data

Objektnamn	Norrängenbeståndet
RegDOS-id	2000179
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1934-12-20
Kommun	Hallsbergs kommun
Läge	3 km SV om Hallsberg
Area	1,1 ha
Markslag	Skog
Naturtyper	Granskog med naturskogsprägel, bäckar, bäckravin
Prioriterade bevarandevärden	Naturskogsartad barrskog, bäckravin
Fastigheter	Kumla häradsallmänning S:1
Markägare	Kumla häradsallmänning
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.1 Naturförhållanden

Naturreseptatet Norrängenbeståndet bildades 1934 och är beläget på Kumla häradsallmänning strax öster om den nu övergivna gården Norrängen.

Reservatet utgörs i huvudsak av grov- och högvuxen granskog med inslag av tall och enstaka rönn, al och sälg. I fältskiktet växer bland annat blåbär, ekorrbär, skogs- och ängskovall, skogstjärna, lingon och linnéa.

Tack vare lång obruten kontinuitet har skogen utvecklats mot ett naturskogstillstånd med förekomst av luckor i krontaket, olikåldrigt trädskikt och död ved i olika nedbrytningsstadier. Död ved förekommer sparsamt i den västra delen av reservatet, men i något större mängd i ravinen. Den döda veden utgörs i huvudsak av lågor, i enstaka fall av torrakor eller torrträd. Föryngring sker främst av gran.

Berggrunden utgörs av sur-intermediär gnejsgranit, överlagrad av ett tunt jordtäckte. Marken är småblockig, i väster plan eller svagt kuperad för att i öster övergå i en delvis brant östsluttning. I östra delen har en ravin bildats. Genom ravinen rinner en bäck mot norr. Bäckten är cirka 2 meter bred, någon decimeter djup och lätt vindlande. Två mindre bäckar rinner ner i huvudbäckten från väster, en i den norra och en i den södra delen av reservatet. Omedelbart öster om reservatet löper ett järnvägsspår, i väster avgränsas reservatet av en mindre körväg och i söder av en kraftledning.

En del träd i reservatets utkant har märkts med orange färg vid en uppmätning av trädvolym utförd av Skogsstyrelsen.

Inga kända artinventeringar har gjorts i området.

2.2 Historisk markanvändning

Norrängenbeståndet är ett så kallat masteskogsområde. Med anledning av virkesåtgången i flottan under 1600- och 1700-talen förbjöd kronan 1668 avverkning av furor som kunde vara lämpliga som mastträd. Förbudet gällde till 1875. På allmänningarna i länet fanns ett antal särskilt utsedda områden med masteträd. I början av 1900-talet fattades ett myndighetsbeslut om att masteskogsområdena skulle avsättas som naturskyddsområden (senare naturreseptat). Skogen uppvisar enstaka spår av avverkningar och troligen har man tidigare plockat torrträd och vindfällten i området.

2.3 Bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Norrängenbeståndet utgörs av en gammal grandominerad barrskog som har varit så gott som opåverkad av skogsbruk sen långt tillbaka. Detta har lett till att skogen har utvecklats mot ett naturskogstillstånd. Ett flertal tallar och granar har nått grova dimensioner - de grövsta tallarna har en medeldiameter på cirka 60 cm och de grövsta granarna har en medeldiameter på cirka 50 cm. De äldsta träden har en ålder på omkring 200 år. Området kring ravinen utgör troligen ett brandrefugium.

Ovan nämnda faktorer innebär att reservatet kan hysa svampar, lavar, insekter och andra organismer som är beroende av en lång skogskontinuitet för sin överlevnad. Områdets begränsade storlek kan dock vara ett problem vad gäller arters förmåga att sprida sig och överleva som livskraftiga populationer.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Reservatet uppvisar inga kända kulturvärden. Skogen avsattes dock under 1600-talet som ett så kallat masteskogsområde, vilket har bidragit till förekomsten av gamla, grova träd och ger området en intressant historia.

2.4 Allmän målsättning

Skogen ska få utvecklas fritt mot ett urskogstillstånd. Mänsklig påverkan på området ska begränsas så långt det är möjligt.

2.5 Källor

- Kungliga Domänstyrelsen. 1934. Framställning om fridlysning av naturminnesmärke 1934-12-20.
- Roos. A. 1996. Att äga skogsmark – om äganderättens historia. I: Fakta Skog Nr 14 1996. Sveriges Lantbruksuniversitet.
- Holmberg. L-E. 2005. Skogshistoria år från år 1177-2005 – Skogspolitiska beslut och andra viktiga händelser i omvärlden som påverkat Skogsvårdsorganisationens arbete. Rapport 5, 2005. Skogsstyrelsen.
- Statens naturvårdsnämnd. 1967. Besiktningsprotokoll upprättat 1967-07-19.

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. barrskog
2. anordningar för besökare

Skötselområde 1: barrskog, 1,1 ha

Beskrivning

En grandominerad barrskog med naturskogsprägel. Genom reservatet löper en ravin med en bäck, till vilken två mindre bäckar ansluter sig.

Mål

Skogen ska få utvecklas fritt mot ett urskogstillstånd. Döda stående och liggande träd lämnas i beståndet. Kunskapen om vilka arter som förekommer i området bör ökas.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskogsartad barrskog är 3,5 hektar,
- andelen död ved i olika stadier av nedbrytning är minst 10 m³/ha

Skötselåtgärder

- fri utveckling. Träd som riskerar att falla över järnvägen eller kraftledningen får tas bort eller tas ner och lämnas på platsen efter kontakt med Länsstyrelsen
- eventuellt artinventeringar
- tillsyn vart femte år

Skötselområde 2: anordningar för besökare*Beskrivning*

Enklaste sättet att nå reservatet är att köra vägen från Hallsberg mot Römossen och Blåberga och parkera vid avtagsvägen mot Norrängen. Någon parkeringsplats finns inte och hänvisningsskylt saknas. Vägen som leder till reservatet är spärrad av en grind. Efter cirka 1 kilometers promenad når man reservatet. Vid vägen väster om reservatet finns en informations-tavla. Inga markerade stigar leder genom reservatet, men eftersom reservatet är litet är det lätt att orientera sig.

Mål

Ny informationstavla med uppdaterad text och karta ska sättas upp. Besökare ska kunna orientera sig till och i reservatet och få information om syfte och naturvärden.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- en informationstavla i gott skick finns vid vägen väster om reservatet
- en hänvisningsskylt i trä med avståndsangivelse finns vid avtagsvägen mot Norrängen.

Skötselåtgärder

- sätta upp informationstavla samt hänvisningsskylt med avståndsangivelse vid vägen
- tillsyn vart femte år

4. Övrigt**Reservatets föreskrifter**

Reservatet är beslutat av Kungliga Domänstyrelsen 1934-12-20 med stöd av 1909 års lag angående naturminnesmärkens fredande. Något syfte anges inte i beslutet. Föreskrifterna lyder (...) *det är envar förbjudet att fälla eller eljest skada sålunda skyddat träd ävensom att anställa åverkan eller förändring av mark och vegetation inom fridlyst område; dock att beträffande särskilda områdena förbudet icke gäller vindfällda och torra samt uppenbarligen torkande eller rottryckta träd.*

Föreskrifterna är ålderdomligt formulerade och stämmer inte överens med dagens syn på hur skyddad naturskog ska skötas. Föreskrifterna måste därför omarbetas och kompletteras. Viktigast är att det ska vara förbjudet att skada eller bortföra även döda träd och död ved. Ett nytt beslut som rättar till ovanstående brister är nödvändigt. Nytt beslut bör tas senast 2010.

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen.

Anordningar vid jakt

Nuvarande föreskrifter reglerar inte anordningar vid jakt. Föreskrifter angående detta bör tas med i det nya reservatsbeslutet.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning**Uppföljning av skötselåtgärder**

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet av varje år, de år då åtgärder har genomförts.

Uppföljning av bevarandemål

Senast 2015 och därefter vart 5:e år utförs uppföljning av ovan angivna bevarandemål för respektive skötselområde.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Nytt reservatsbeslut enligt miljöbalken, med uppdatering av föreskrifter och syfte	Senast 2010	1	Länsstyrelsen/ Ramanslag
Hänvisningsskylt vid vägen	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Utbyte av informationstavla	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	2015 och var 5:e år	1	Reservatsanslag
Tillsyn av informationstavla	Vart 10:e år	2	Reservatsanslag
Underhåll av informationstavla	Vid behov	2	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkering	Var 10:e år	3	Reservatsanslag

Karta till skötselplan för naturreservatet NORRÄNGENBESTÅNDET, Hallsbergs kommun

Skötselområde 1: Barrskog

Information

Reservatsgräns

